

Handläggare
Louise Sunnefors
Telefon: 08-50825071
Karolina Hellberg
Telefon: 08- 504 43 028

Till
Socialnämnden
2024-12-10

Remiss av Revisionsrapport Orosanmälningar i förskolan

Svar på remiss från Stadsrevisionen, Dnr SOF 2024/659

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Stadsrevisionen i Stockholms stad har genomfört en granskning om det i Stockholm stads förskoleverksamhet finns arbetssätt som säkerställer att socialtjänstlagens anmälningsskyldighet uppfylls. Stadsrevisionen lyfter i sin rapport att granskningen visar att förskoleverksamheten inte fullt ut säkerställer att anmälningar av oro för barn sker i enlighet med socialtjänstlagens krav. Stadsrevisorerna menar att det finns behov att utveckla stadsövergripande analys och uppföljning av orosanmälningar. De menar att en utvecklad analys skulle möjliggöra identifikation av vilka delar av orosanmälningsprocessen som behöver utvecklas och stärkas.

Socialförvaltningen ser en möjlighet att göra vissa analyser av den statistik som inhämtas vid framtagandet av den årliga redovisningen i socialtjänstrapporten. För att kunna få djupare kunskap om orsaker till öknings- eller minskningar av orosanmälningar och därmed prioritera rätt utvecklingsinsatser, behöver socialförvaltningen tillsammans med förskoleförvaltningen undersöka vilken statistik eller data som vore önskvärd för djupare analyser gällande orosanmälningar. Med bättre analyser kan socialtjänstens arbete med att möta upp förskolans behov av stöd relaterat till orosanmälningsprocessen effektiviseras.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Bakgrund

Stadsrevisionen i Stockholms stad har genomfört en granskning om det i Stockholm stads förskoleverksamhet finns arbetssätt som

säkerställer att socialtjänstlagens anmälningsskyldighet uppfylls. Arbetssätten i stadsdelsnämnderna Farsta, Hässelby-Vällingby och Järva har granskats. Även förskolenämnden och socialnämnden har berörts av granskningen. Stadsrevisionen har lämnat över rapporten till socialnämnden för yttrande.

Ärendet

Stadsrevisionen lyfter i sin rapport att granskningen visar att förskoleverksamheten inte fullt ut säkerställer att anmälningar av oro för barn sker i enlighet med socialtjänstlagens krav. All förskolepersonal är skyldig att genast anmäla till socialtjänsten om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Stadsrevisionen uppfattar dock att så inte alltid sker även om förskoleverksamheten har arbetssätt för att identifiera barn som riskerar att fara illa. Fortsatt menar stadsrevisorerna att det i granskningen framkommer att misstankar eller kännedom om att barn far illa inte alltid anmäls till socialtjänsten. Istället uppger stadsrevisorerna att granskningen visar på att i vissa fall lyfts oron för diskussion inom arbetslaget eller med biträdande rektor respektive rektor. Stadsrevisorerna anser att det finns en risk att detta fördröjer anmälan eller resulterar i att anmälan inte görs överhuvudtaget. Stadsrevisorerna menar att det finns flera orsaker till detta, bland annat osäkerhet kring allvarlighetsgrad. Stadsrevisorerna noterar även att förskolepersonal ibland vidtar kompensatoriska åtgärder gentemot barnet eller vårdnadshavare istället för att anmäla oro till socialtjänsten.

Stadsrevisorerna skriver i sin rapport att förskolepersonalen inte har deltagit vid de anmälningmöten som socialtjänsten har med vårdnadshavare under förhandsbedömningen. Det framgår inte i den sociala dokumentationen om förskolan har bjudits in och varför förskolan, om så skett, inte har deltagit. Stadsrevisorerna bedömer att stadsdelsnämnderna måste säkerställa att förskolan bjuds in till anmälningmöten under förhandsbedömning om det finns behov utifrån barnets bästa.

Slutligen anser stadsrevisorerna att det finns behov att utveckla stadsövergripande analys och uppföljning av orosanmälningar. De menar att en analys skulle möjliggöra identifikation av vilka delar av orosanmälningsprocessen som behöver utvecklas och stärkas. Förskolenämnden och socialnämnden rekommenderas att i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla analysen av orosanmälningar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 4 december 2024.

Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 5 december 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningens synpunkter och förslag fokuserar på stadsrevisionens rekommendation till förskolenämnden och socialnämnden, att i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla analysen av orosanmälningar. Antalet orosanmälningar till socialtjänsten kan variera av olika orsaker som är kopplade till både samhällsförändringar och individuella faktorer. Att orosanmälningar ökar eller minskar kan bero på att fler eller färre barn far illa men orsaken kan också vara att fler eller färre personer gör orosanmälan vid misstanke om att barn far illa. Det kan i sin tur ha flera olika förklaringar, till exempel kan det handla om hur lagstiftningen gällande anmälningar är utformad. Det kan även bero i vilken omfattning socialtjänstens tidiga och förebyggande insatser erbjuds till föräldrar. Resurser såsom personaltäthet kan också påverka anmälningsskyldigas möjlighet att uppmärksamma barn som far illa. Utöver ovan nämnda finns flertalet andra förklaringar att orosanmälningar görs eller inte görs.

I en årligen återkommande socialtjänstrapport följer socialförvaltningen upp antalet orosanmälningar. Detta görs genom datainsamling från Stockholms stads verksamhetssystem för socialtjänst, även kallat sociala system.

I den senaste socialtjänstrapporten (2023) beskrivs följande avseende orosanmälningar (anmälningar):

- Antal och andel inkomna anmälningar och inledda utredningar totalt samt uppdelat på kön.
- Andel inkomna anmälningar per kategori uppgiftslämnare.
- Andel inledda utredningar per stadsdelsnämnd.
- Andel barn och unga där anmälan lett till utredning i relation till befolkningen totalt samt uppdelat på åldersgrupp och stadsdelsnämnd.
- Andel aktualiserade anmälningar per kategori uppgiftslämnare.
- Andel anmälningar som lett till utredning utifrån problematik hos förälder eller vårdnadshavare, uppdelat på uppgiftslämnare och anmälningsorsak.
- Antal anmälningar som lett till utredning utifrån egna svårigheter hos barnet, uppdelat på uppgiftslämnare och anmälningsorsak.
- Antal anmälningar som lett till utredning utifrån problematik hos föräldrar eller vårdnadshavare uppdelat per stadsdelsnämnd och anmälningsorsak.

- Andel anmälningar som lett till utredning utifrån problematik hos föräldrar eller vårdnadshavare uppdelat per stadsdelsnämnd och anmälningsorsak.
- Antal anmälningar som lett till utredning utifrån egna svårigheter hos barnet, uppdelat på stadsdelsnämnd och anmälningsorsak.
- Andel anmälningar som lett till utredning utifrån egna svårigheter hos barnet, uppdelat på stadsdelsnämnd och anmälningsorsak.
- Antal anmälningar och antal dagar till beslut.
- Antal ansökningar totalt samt uppdelat på åldersgrupp och kön.
- Antal ansökningar totalt samt uppdelat på kön och stadsdelsnämnd.
- Andel utredningar som pågått mer än 4 månader samt andel av dessa med beslut om förlängning.

”Rätt stöd i rätt tid – en genomlysning av socialtjänstdata för barn och unga i Stockholms stad” är en djupare analys av socialtjänstdata som genomfördes 2022. I genomlysningen framkom att förskolor anmälde oro för barn i lägre grad än andra aktörer, exempelvis skolan, och visade på viss variation mellan stadsdelsområdena. Analysen indikerade ett behov att stärka samverkan mellan förskolan och socialtjänsten relaterat till orosanmälningar.

Tillsammans med förskolenämnden och stadsdelsnämnderna har socialnämnden ett budgetuppdrag 2024 att ta fram ett stödmaterial för staden riktat till förskolan och socialtjänsten gällande barn som far illa eller riskerar att fara illa. Stöd materialet beräknas bli färdigt för spridning under 2025. Förvaltningarna kommer under nästa år fortsätta att stärka samverkan mellan förskolan och socialtjänsten för att tidigt möta barns och föräldrars behov av stöd eller skydd, genom olika kompetenshöjande aktiviteter och verksamhetsöverskridande erfarenhetsutbyten med fokus på ökad likställighet.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) genomför tillsammans med Karlstads universitet, en stor nationell studie (kallad NUSO)¹ som ska fånga nuläget inom socialtjänsten och följa omställningen till nya socialtjänstlagen. I delstudie tre undersöks i vilken uträkning anmälningar och ansökningar leder till utredning inom den sociala barn- och ungdomsvården, och om det finns någon skillnad mellan flickor och pojkar, och olika åldersgrupper. Resultaten kommer kunna visa på skillnader och likheter mellan Stockholms stad och andra kommuner gällande orosanmälningar

och blir därför värdefull i ett fortsatt analys- och uppföljningsarbete inom staden.

En möjlighet för att bredda analys gällande orosanmälningar är att ta in kompletterande data via stadens sociala system utöver den statistik som redovisas i Stockholm stads socialtjänstrapport. Exempelvis skulle det vara intressant att se andel/antal inkomna orosanmälningar från stadsdelar inom respektive stadsdelsområde.

För att få mer träffsäkra och meningsfulla analyser kan en kombination av ytterligare kvantitativa och kvalitativa data ge en bredare bild av de bakomliggande orsakerna till antalet orosanmälningar. Några viktiga statistiska data som skulle kunna utforskas vidare för att möjligt bidra till en sådan analys är till exempel följande:

- Skillnader och likheter gällande antal orosanmälningar mellan stadsdelar inom ett stadsdelsområde.
- Förskolepersonals kunskapsnivå om risk- och skyddsfaktorer hos barn och kännedom om när en orosanmälan ska göras, rutiner för orosanmälan och vilken tilltro som finns till socialtjänsten. Genom intervjuer med förskolepersonal kan möjliga behov av kompetensinsatser synliggöras.
- Analys av statistiska samband mellan antal orosanmälningar och socioekonomiska faktorer, såsom arbetslöshet, fattigdom, bostadsbrist, psykisk ohälsa och kriminalitet kan ge insikter i de bakomliggande orsakerna till öknings- eller minskningar i anmälningar.

Begränsningar vad gäller registrering av viss data i stadens sociala system påverkar vilken statistik som kan inhämtas och analyseras. Begränsningar kan ha juridiska orsaker eller bero på hur det sociala systemet är uppbyggt. Att utöka möjlighet till dokumentation i sociala system, till exempel tidiga och förebyggande insatser som ges utan bistånd eller vilken förskola som gjort en orosanmälan, skulle möjliggöra djupare analys. Inom ramen för omställning till nya den nya socialtjänstlagen² kommer det ske förändringar gällande dokumentation till tidiga förebyggande insatser utan behovsprövning. Även resultaten från NUSO-studien kommer att bidra till en djupare analys för att se utvecklingsbehov inom socialtjänsten.

Sammanfattningsvis ser förvaltningen möjligheter att göra vissa ytterligare analyser av den statistik gällande orosanmälningar som inhämtas inför framtagandet av den årliga socialtjänstrapporten. För att kunna få djupare kunskap om orsaker till öknings- eller

minskningar av orosanmälningar och därmed prioritera rätt utvecklingsinsatser, behöver socialförvaltningen tillsammans med förskoleförvaltningen undersöka vilken statistik eller data som vore önskvärd för djupare analyser gällande orosanmälningar. Socialförvaltningen och förskoleförvaltningen behöver då se över om den önskvärda statistiken är möjlig att inhämta från interna eller externa dataregister eller skulle kräva förändringar i till exempel stadens sociala system. Med bättre analyser kan socialtjänstens arbete med att möta upp förskolans behov av stöd relaterat till orosanmälningsprocessen effektiviseras. Ett komplement till detta är ett gott samarbete mellan förskola och socialtjänst, där förskolan har god kännedom inte bara om orosanmälningsprocessen och socialtjänstens myndighetsutövning, utan även socialtjänstens tidigare förebyggande arbete, som till exempel föräldrastödjande insatser. En bra samverkan och tillit mellan förskola och socialtjänst samt god kunskap om socialtjänstens tidiga insatser kan leda till att barn i ett tidigare skede ges rätt stöd i rätt tid.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på motionen.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Oroanmälningar i förskolan, Revisionsår 2024, nr 2 2024

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-11-27
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2024-11-27